

דף סיכום בחינה

מזהה בחינה: 001000276847 מזהה סטודנט: 224919

שם קורס: לשון הרע בהלכה ובמשפט

מספר שאלה	ניקוד מירבי	ציון
1	80.00	80.00
2	20.00	20.00

0

ציון בחינה סופי : 100.00

הבחינה הבדוקה בעמודים הבאים

פקולטה למשפטים - בחינה מועד ב' תשפ"ד - קורס לשון הרע בהלכה ובמשפט (99-9046-01)

משך הבחינה: שעתיים

ללא חומר עזר מלבד הנספחים המצורפים לבחינה.

תביעה נגד יורם:

הרמב"ם היה הראשון לסווג את האיסור "לא תלך רכיל בעמך" לשלושה איסורים:

1. רכיל - העברת מידע מאדם לאדם. 2 פרשנויות: העברת מידע מסכסך (ח"ח + רמב"ם - רווחת) והעברת מידע פרטי(סוד).
2. לשון הרע - דברי גנאי שיש בהם אמת.
3. מוציא שם רע - דברי גנאי שיש בהם שקר.

2 איסורים נוספים שאינם בליבת האיסור אך עדיין אסורים:

1. אבק רכילות- מכיל 2 איסורים: 1) מידע שאינו מסכסך אך גורם לאי נעימות. 2) העברת מידע פרטי- 2 גישות: א) כל מידע פרטי שהוא. ב) העברת מידע הכרוכה בהפרת אמון (גילוי מידע שנאמר בסוד).
  2. אבק לשון הרע- א) גינוי ללא פירוט. ב) דברי שבח מופלג שמרים להנחתה- מוביל למיתון שבחים, וכן דברי שבח בפני שונאים. ג) דברי שבח המובילים להפסד ולניצול. ד) לשון הרע למראית עין- למרות שיש היתר למפרסם הוא מדבר כאילו אין לו וחוטא בלה"ש.
- מטרת הפרסום היא להציג שגיאות וציטוטים מביכים שנעשו ע"י פוליטיקאים, לכן נראה כי הפרסום מהווה לשון הרע, דברי גנאי שיש בהם אמת. אך ייתכן שמדובר כגם באבק רכילות. לא מידע מסכסך אך גורם לאי נעימות. לא מדובר במידע פרטי כי הוא כבר הוסרט.

נבחן האם יש היתר:

היתר תועלת:מקרים בהם תהא תועלת:

1. למנוע מאדם לגזול (לדוג' עדות שקר) או להזיק (מחלקות או סכסוך).
2. מניעת התקשרות עם אדם רע (שותפות, נישואים וכו')
3. לשם החזרה למוטב
4. לשם תיקון נזק (דיווח למשטרה לדוג')
5. לשם תיקון נפשי

6. הוקעת מעשה של אדם לשם הרתעתו- רק אם מודע לחטא וממשיך לחטוא. בעבר פרסום פסק הדין כעונש בביה"ד.

יורם יכול לטעון שיש תועלת בכך שהוא מלמד כיצד להימנע משגיאות ובכך ימנע נזק מפוליטיקאים אחרים לקראת הבחירות. אולם לא מדובר בהצלה לגמרי ולכן ייתכן כי יטען שמדובר בתועלת לימודים כללית - קיימת מחלוקת האם תועלת יכול להיות תועלת לימודית כללית- מחד גיסא, יש דעה לפיה רק מניעת נזק והצלה (מקרים לעיל לפי ח"ח) תהיה תועלת. מאידך גיסא, יש דעה לפיה כל עוד הפרסום נעשה לתכלית תהיה תועלת שכן באנו לעולם כדי ללמוד וללמד.

התועלת תתקיים לפי גישה השנייה.

ישנם 7 קריטריונים לקיום ההיתר:עקרון הדייק והאמת:

1. יש לוודא שהפרסום הוא אמת. (אלא אם יש נסיבות שמצביעות בבירור שאין זה אמת- מחלקות אם 7 חקירות או מבחן מרוכך) 2. יש לוודא שהפרשנות של הפרסום היא נכונה ולא מדובר בפרשנות שגויה. 3. יש לדייק בפרטים ולא להוסיף או לשנות דבר.

יורם ריכז ציטוטים ושגיאות ביניהם ציטוט מסרטון שהיה, לכן סביר להניח שהוא אמת. באשר לפרשנות, הוא מציג את הדברים כהוויתם אך ככל שאומר דבר נוסף וכן לא מדויק בפרטים לא יקיים את התנאים.

עקרון טוהר הכוונה: טוהר המניע- המניע העיקרי צריך להיות התועלת לעיל, ואילו התועלת היא תופעת לוואי לא יתקיים התנאי.

מצד אחד יורם עשוי לטעון שמתקיימת תועלת וכי הוא פועל מתוך תחושת שליחות, מניע טוהר. מצד שני, ייתכן ומדובר בתועלת שולית וככל הנראה המניע העיקרי שלו הוא קידום רווחתם האישית והצלחתו כעיתונאי.

עקרון המידתיות:

1. יש לתת הזדמנות לתיקון ולפנות למפרסם באופן אישי. לא תמיד יהיה אפשרי (לדוג' אם מגיע לפגוע במישהו).

2. יש לבחון האם קיימים אמצעים יותר מידתיים לפרסום - פרום פחות גדול.

3. מידתיות הנזק- אין לפרסם בפני אדם שיכול לגדול לנזק גדול יותר מהסביר (אדם עצבני או אלים וכו').

לא נראה שירום פנה לפוליטיקאים, הוא פרסם את הכתב במקום עבודתו. ייתכן שגם נזק גדול יותר אם מישהו ראה את הפרסום וכעס.

ככל שהוא עמד בתנאים יתקיים ההיתר.

לעיתים לא מדובר בהיתר אלא חובה או מצווה: 3 מצבים- 1) לא תעמוד על דם רעך- כמישהו בא לפגוע במישהו. 2) השבת אבידה- כמישהו הולך לפגוע במישהו. 3) שידוכין עם אדם רע.

היתר הסכמה מראש

לפי הח"ח יש ללשון הרע 2 ראשי נזק - 1. הנזק 2. המידה הרעה שבגינוי. מכאן מסקנתו כי

כשאין נזק ואין מידה רעה- יש תכלית ותועלת ולכן מותר.

כשאין מידה רעה ויש נזק אך הוא נסלח- קיימת מחלוקת: דעה אחת- מחילה מהווה הסכמה מראש ולכן מותר. דעה אחרת- אין הסכמה המראש על נזק ולכן אסור.

לשון הרע על אנשי ציבור- אסור לפי ההלכה. האם מתקיים היתר תועלת? לפי עוזיאל אריאל בדמוקרטיה סגורה אין תועלת (אין בחירות, אין דיווח), לעומת דמוקרטיה פתוחה שם ייתכן שתקיים תועלת, כיוון שיש בחירות אחת לכמה שנים ועל הנבחרים לתת דין וחשבון. אולם לדעתו אין זה פרטי להחיל את היתר התועלת כי לא תמיד מתקיימים כל התנאים (7 קריטריונים לעיל). לכן ייתכן שמדובר בהסכמה מראש- הנבחרים יודעים מראש כי זה מה שכרוך מתוקף תפקידים. אולם לדעת עוזיאל אריאל לא מדובר בהסכמה מראש אלא לכל היותר השלמה עם המצב. ייתכן שמתקיים ההיתר לגבי תביעת יורם כי מדובר בפוליטיקאים. אולם זה כפוף לדעות השונות.

היתר בפני שלושה

לפי הרמב"ם- פרסום שנאמר בפני שלושה חזקה שנאמר בפני כל.

הח"ח מוסיף קריטריונים לשם קיום ההיתר: 1) מדובר בחזקה הניתנת לסטירה, יש לבחון לפי נסיבות. 2) הפרסום צריך להיעשר בדרך אגב בלבד ולא באופן מכוון. 3) דיוק- יש להביא את הדברים במדויק כפי שהם. 4) אין להוסיף לשון הרע מלבד האמור.

יורם יטען כי הוא רק ציטט שגיאות קיימות. אולם עשה זאת במכוון ולא בדרך אגב ולכן כנראה תשלל ההגנה.

תביעה נגד שמעון

הרמב"ם היה הראשון לסווג את האיסור "לא תלך רכיל בעמך" לשלושה איסורים (ראה לעיל), יש 2 איסורים נוספים שאינם בליבת האיסור אך עדיין אסורים.

רכיל - העברת מידע מאדם לאדם. 2 פרשנויות: העברת מידע מסכסך (ח"ח + רמב"ם- רווחת) והעברת מידע פרטי(סוד). ככל ששמעון חשף פרטים שאינם ידועים יכול להיחשב כרכיל לפי הפרשנות השנייה.

אולם ייתכן כי מדובר על אבק רכילות, מכיל 2 איסורים: 1) מידע שאינו מסכסך אך גורם לאי נעימות. 2) העברת מידע פרטי- 2 גישות: א) כל מידע פרטי שהוא. ב) העברת מידע הכרוכה בהפרת אמון (גילוי מידע שנאמר בסוד). הפרסום של שמעון עשוי לגרום לאי נעימות. וא מדובר בהעברת מידע פרטי ככל הנראה (לפי הפרשנות הראשונה).

ייתכן כי מדובר גם באבק לשון הרע אם בפרסום דברי שבח מופלג שמרים להנחתה- מוביל למיתון שבחים.

נבחן האם יש היתר:

היתר תועלת:

מקרים בהם תהא תועלת: 1. למנוע מאדם לגזול (לדוג' עדות שקר) או להזיק (מחלקות או סכסוך). 2. מניעת התקשרות עם אדם רע (שותפות, נישואים וכו) 3. לשם החזרה למוטב 4. לשם תיקון נזק (דיווח למשטרה לדוג') 5. לשם תיקון נפשי 6. הוקעת מעשה של אדם לשם הרתעתו- רק אם מודע לחטא וממשיך לחטוא. בעבר פרסום פסק הדין כעונש בביה"ד.

נראה שאף אחת מתועלות אלו מתקיימת אך יכול לטעון לתועלת לימודית כללית- קיימת מחלוקת האם תועלת יכול להיות תועלת לימודית כללית- מחד גיסא, יש דעה לפיה רק מניעת נזק והצלה (מקרים לעיל לפי ח"ח) תהיה תועלת. מאידך גיסא, יש דעה לפיה כל עוד הפרסום נעשה לתכלית תהיה תועלת שכן באנו לעולם כדי ללמוד וללמד. התועלת תתקיים לפי גישה השנייה.

ישנם 7 קריטריונים לקיום ההיתר: עקרון הדיוק והאמת: 1. יש לוודא שהפרסום הוא אמת (אלא אם יש נסיבות שמצביעות בבירור שאין זה אמת- מחלקות עם 7 חקירות או מבחן מרוכך). 2. יש לוודא שהפרשנות של הפרסום היא נכונה ולא מדובר בפרשנות שגויה. 3. יש לדייק בפרטים ולא להוסיף או לשנות דבר.

ככל ששמעון בירר את הסיפורים לעומקם ויודא שהם אמת ולא פרשנות שגויה וכן לא הוסיף מידע יעמוד בקריטריונים.

עקרון טוהר הכוונה: טוהר המניע- המניע העיקרי צריך להיות התועלת לעיל, ואילו התועלת היא תופעת לוואי לא יתקיים התנאי. מצד אחד שמעון עשוי לטעון שמתקיימת תועלת וכי הוא פועל מתוך תחושת שליחות, מניע טוהר. מצד שני, ייתכן

ומדובר בתועלת שולית וככל הנראה המניע העיקרי שלו הוא קידום רווחתו האישית והצלחתו כעיתונאי.

עקרון המידתיות: 1. יש לתת הזדמנות לתיקון ולפנות למפרסם באופן אישי. לא תמיד יהיה אפשרי (לדוג' אם מגיע לפגוע במישהו) - 2. יש לבחון האם קיימים אמצעים יותר מידתיים לפרסום - פורום פחות גדול. 3. מידתיות הנזק - אין לפרסם בפני אדם שיכול לגדול לנזק גדול יותר מהסביר (אדם עצבני או אלים וכו').

לא נשמע שהוא פנה לאותם מנהלים, ייתכן והוא חשף את הפרסום לנזק גדול יותר ויש אנשים עלולים לכעוס. באשר לאמצעים האחרים - הוא פרסם במקום עבודתו.

לעיתים לא מדובר בהיתר אלא חובה או מצווה: 3 מצבים - 1) לא תעמוד על דם רעך - כמישהו בא לפגוע במישהו. 2) השבת אבידה - כשמישהו הולך לפגוע במישהו. 3) שידוכין עם אדם רע.

ככל שהוא עמד בתנאים יתקיים ההיתר.

היתר הסכמה מראש לפי הח"ח יש ללשון הרע 2 ראשי נזק - 1. הנזק 2. המידה הרעה שבגינוי. מכאן מסקנתו כי

כשאין נזק ואין מידה רעה - יש תכלית ותועלת ולכן מותר.

כשאין מידה רעה ויש נזק אך הוא נסלח - קיימת מחלוקת: דעה אחת - מחילה מהווה הסכמה מראש ולכן מותר. דעה אחרת - אין הסכמה המראש על נזק ולכן אסור.

לא נראה שהייתה הסכמה מראש אך בגלל שהקפיד להימנע מלומר עליהם דברים ייתכן ויעמוד בתנאים.

היתר בפני שלושה לפי הרמב"ם - פרסום שנאמר בפני שלושה חזקה שנאמר בפני כל. הח"ח מוסיף קריטריונים לשם קיום ההיתר: 1) מדובר בחזקה הניתנת לסטירה, יש לבחון לפי נסיבות. 2) הפרסום צריך להיעשר בדרך אגב בלבד ולא באופן מכוון. 3) דיוק - יש להביא את הדברים במדויק כפי שהם. 4) אין להוסיף לשון הרע מלבד האמור. ייתכן ויתקיים ההיתר באשר לפרסומים שכן היו ידועים לאחרים אולם יש סיפורים שלא היו ידועים. בכל מקרה זה לא מתקיים כי פרסם במכוון.

סנקציות:

בתביעה אזרחית לא ניתן לקבל פיצוי על ראש נזק של ביוש בגין מעשה שאינו פיזי אלא דיבורים/מחשבות וכן לא בגין פגיעה עקיפה (בגרמא). לכן לא ניתן לקבל פיצוי. עם זאת, לביה"ד סמכות להפעיל שק"ד ולהטיל סנקציות במידת בצורך, אולם ישמשו בה בצמצום ולא בהכרח על כל מה שהח"ח קבע כאסור. בנוסף, ניתן לקבוע פיצויים לפי חוק איסור לשון הרע, מכוח דינא מלכותא דינא או תקנות קהל.

ב) חוק איסור לשון הרע:

ס' 7 - תביעה אזרחית. ס' 2 - מדובר בפרסום בכתב שהגיע לידי אנשים. גם לפי סעיף 1 מדובר בלשון הרע - המטרה היא לחשוף שגיאות מביכות. לפי ס' 1(1) + (2) - אכן מדובר בביזוי והשפלה בשל מעשיו. ייתכן גם פגיעה לפי ס' 1(3) - פגיעה בעיסוקו כפוליטיקאי בשל הפרסום.

מבחן אובייקטיבי - האם דעת הבריות תשתנה בעקבות הפרסום? (דיין)

מהם הבריות? החוג הקרוב לנפגע (שהאא) ולא רק ברי דעת (אמסלם). אף אם החוג הקרוב לא שינה דעתו אך החברה כן (סלונים)

בכל מקרה ייבחנו שיקולי מדיניות כדי למנוע תוצאה אבסורדית (שהאא + בוהדנה).

ככל שהציטוט הגיע לאנשים שלא הכירו זאת ניתן לומר שתשתנה דעתם. יכול לטעון כי אבסודרג להגיש תביעה על כתבה שמטרתה למנוע שגיאות עתידיות ולכן יש לדחות אותה משיקולי מדיניות.

הגנות ס' 13 - גם אם בזדון ודברים שקריים (חיר).

יורם יכול לנסות לטעון לחסינות מכוח ס' 13(5) שכן במהלך הדיון התגלה כי זה לא היה חלק מהסרטון המקורי. אולם מדובר בטענה חלשה.

הגנת אמת הפרסום - ס' 14: 2 תנאים: אמת + עניין לציבור.

אמת:

1. נטל ההוכחה מוטל על הנתבע והוא גדל ככל שחומרת המעשה גדלה (ניסנקורן + גרינוולד)

2. גם אם יש סטייה קטנה מהאמת בפרט לוואי לא תישלל ההגנה (סיפא 14) - יורם יטען כי מדובר בסטייה קטנה ולכן לא תישלל ההגנה.

3. האמת היא לשעתה (קראוס). אולם יש חובה בסעיף 25א לעדכן אם: מדובר בפרסום על משפט/חקירה פלילית, הנפגע פנה וביקש לעדכן את הפרסום והמפרסם הוא אמצעי תקשורת - לא מדובר על עניין פלילי והוא יטען כי האמת הייתה לשעתה ולכן יש לו הגנה.

4. יש חובת עדכון באינטרנט (הסתדרות הרופאים) - כי הדברים נשארים לעד. יורם לא עמד בקריטריון אך סבר שמדובר באמת.

5. אם התבסס על עובדות מוטעות ההגנה תישלל (דיין) - נראה כי תשלל הגנתו.

עניין לציבור:

הציבור צריך לצאת נשכר, יש תועלת לציבור (ונטורה). לרבות תועלת כללית חברתית או פוליטית (דיין). אכן קיימת תועלת חברית ופוליטית.

הגנה זו ככל הנראה לא תתקיים.

הגנת תום הלב - ס' 15+16:

1) יורם יטען להגנה מכוח סע' 15(2) - מכוח היותו עיתונאי יש חובה לפרסום. נדרש עניין ציבורי גבוה ומוגבר (דיין). לא נראה כי מדובר בעניין ציבורי גבוה.

הגנה מכוח ס' 15(4) - הבעת ביקורת על הנפגע בתפקיד ציבורי. + ס' 15(6) - פעולה שנעשתה ברבים.

2) כדי להקים חזקת תו"ל על המפרסם לעמוד בתנאים ס' 16:

א. המפרסם חשב שמדובר באמת - יש לבחון את האמונת המפרסם באמיתות התוכן בלבד ואין להתחשב במניע או בכוונת הפרסום (ריימר). יורם אכן היה בטוח שמדובר באמת וגם בדק.

ב. נקט אמצעים סבירים לבירור האמת - האם על המפרסם לפנות לנפגע לקבלת תגובה?

החוק לא מטיל חובה אך הפסיקה קבעה שאי פנייה יכול להיחשב כאי נקיטת אמצעים סבירים. הפסיקה אף קבעה שעומק הבירור המוטל על עיתונאים הוא גבוה יותר מאדם הפונה למשל למשטרה, שכן חקר האמת כרוכה בעבודתם. יורם בדק את הסרטון בשנית ולכן ייתקן ועובד בתנאי.

ג. הפרסום נעשה באופן מידתי שאינו עולה הנדרש לשם קיום התכלית בסע' 15. נראה שמתקיים אולם לא מתקיים עניין ציבורי גבוה.

אם תקום החזקה הנטל יועבר לתובע.

3) שלילת הגנת תו"ל מכוח ס' 17: מספר תנאים:

א. הנפגע פנה אל המפרסם בכתב + חתימה

ב. ביקש ממנו לתקן את הפרסום

ג. אמצעי התקשורת סירב לכך.

לפי האמור הגנתו של יורם תישלל אולם הוא אכן בדק את הסרטון ולכן יכול לטעון בעניין:

מדובר על חזרה על פרסום שכבר פורסם:

מהווה לשון הרע אך ניתן להתחשב בכך במסגרת שיקולים לקולא ס' 19.

האם ניתן להתחשב בכך במסגרת הגנת אמת הפרסום ס' 14? השאלה היא מהי האמת שנדרש להוכיח - כי הפרסום זהה לפרסום שכבר פורסם או כי תוכן הדברים הוא אמת?

ככלל (שנהר) יש צורך בהוכחה כי הפרסום הוא אמת. אולם בפסיקה נקבע כי אם יש עניין לציבור והמפרסם הביא את הפרסום במדויק, כטענה גרידא של אחר, מבלי להוסיף דברים או נופך של אמינות, ייתכן שניתן יהיה להסתפק בהוכחה כי הדברים כבר פורסמו בלבד.

נראה כי קיים עניין מסוים לציבור (מבחינים לעיל) וכי לא הוסיף מידע על כך. ייתכן שמספיק להוכיח כי הדברים נאמרו.

לשון הרע באינטרנט:

ס' 11 + 12 מדבר על הגורמים עליהם ניתן להטיל אחריות ומתייחס לעיתון, טלוויזיה ורדיו אך לא לאינטרנט.

אתר חדשות נחשב כעיתון (ס' 1) + פס"ד ליבנה.

מנהל פורום - האם ניתן להטיל אחריות על עורך וואלה?

ככלל, לא ניתן לתבוע בגין לשון הרע אך ניתן דרך עוולת הרשלנות בתקיים מנגנון הודעה והסרה - 1) הנפגע פנה למנהל הפורום וביקש ממנו להסיר את הפרסום 2) נראה כי הפרסום עולה לכדי לשון הרע. 3) מנהל הפורום לא הסיר את הפרסום.

לפי התנאים ככל הנראה ניתן יהיה לתבוע אותו כי לא נענה לדרישה.

צו מניעה זמני- יינתן רק במקרים חריגים (אבנרי) בהם יהיה נזק בלתי הפיך, נראה שאין עניין לציבור ונראה שהגנת המפרסם היא הגנת סרק.

לשון הרע על נבחר ציבור-

ייחשב כלשון הרע למעט אם תתקיים הגנת תום הלב ס' 15(4) הבעת ביקורת. ניתן להטיל אחריות אך ניתן יותר משקל לחופש הביטוי מהסיבות: 1) לנבחרים יש יותר גישה לתקשורת ולכן יכולים להגן על עצמם. 2) חופש ביטוי פוליטי הוא משמעותי בחברה דמוקרטית. 3) הנבחרים ידעו במה זה כרוך ונטלו על עצמם את הסיכון

הפיצוי שייקבע ככל הנראה יהיה גבוה לאור חשיבות שמו הטוב של איש ציבור, אולם לא מידי כדי לא ליצור אפקט מצנן (נודלמן).

התובע הוא פוליטיקאי ולכן יינתן משקל רב לחופש הביטוי במיוחד שמדובר בחופש ביטוי פוליטי.

שיקולים לקולא- ס' 19 (אינם רשימה סגורה):

יורם יטען כי מקיים את התנאים ויש להתחשב בהם בפיצוי: (1) חזרה על מה שכבר נאמר. (2) הוא היה משוכנע באמיתות הפרסום (ריימר). (3) הוא לא התכוון לפגוע אלא להעיל.

אולם לא פעל לתיקון הפרסום או התנצל (4) ולכן ייתכן ויתחשבו בזה.

כמה פרסומים או פרסום אחד?

ככלל, לא ניתן לתבוע מספר פיצויים על לשון הרע. אולם אם ייקבע כי מדובר בכמה מקרים ניתן לקבל פיצוי בעבור כל מקרה. סולברג קבע 3 תנאים: 1. מרחק הזמן בין הפרסומים. 2. שונות הנמענים. 3. שונות התוכן. מדובר באותו מפרסום שמוכפל בשלושה ולכן לא מדובר בכמה פרסומים.

פיצויים:

לפי ס' 7 ניתן לקבל פיצויים בהוכחת הנזק ללא הגבלה על הסכום.

ס' 7א מאפשר לקבל פיצויים ללא הוכחת נזק עד 50 אלף ואם נעשה בכוונה (מחלוקת לעניין הכוונה- לא די בצפיות אלא נדרשת כוונה של ממש. מנגד, צפיות יכולה לקבל משקל ראייתי להוכחת הכוונה)- עד 100 אלף. שניהם יהיו צמודים למדד.

בעניינינו יוכל לתבוע רק בגין מקרה אחד כאמור.

בנוסף, ניתן לבקש מכוח ס' 9 - תיקון, הכחשה, החרמה, איסור הפצה וכו'.

האם ניתן לדרוש התנצלות? יש מחלוקת בפסיקה אולם הדעה הרווחת (פס"ד ארגון המורים) היא שלא ניתן לדרוש זאת.

תחילה יצוין כי החפץ חיים וחיבורו נועדו להוות דרך ולדבר על המהות ולא על הסנקציות הענישה. הח"ח מפרט מהם האיסורים הקיימים בלשון הרע וביאלו מקרים ניתן לעבור אותם בשל היתר. ביה"ד הם הסמכות אשר קובעת את הענישה הספציפית ומפעילות שק"ד. הם עושים זאת בצמצום ולא תמיד לפי הח"ח במדויק.

כאשר פרסום הוא אמת - לפי ההלכה הוא עדיין ייחשב כלשון הרע.

בדין האנגלי מדובר בהגנה מוחלטת ולא ניתן לתבוע בגינה.

נבחן את הדין ההלכתי-

סוגי לשון הרע:

1. רכיל - העברת מידע מאדם לאדם. 2 פרשנויות: העברת מידע מסכסך (ח"ח + רמב"ם - רווחת) והעברת מידע פרטי(סוד).
2. לשון הרע - דברי גנאי שיש בהם אמת

כך שניתן לתבוע בגין פרסום אמת.

3. מוציא שם רע - דברי גנאי שיש בהם שקר. 2 איסורים נוספים שאינם בליבת האיסור אך עדיין אסורים: 1. אבק רכילות- מכיל 2 איסורים: 1) מידע שאינו מסכסך אך גורם לאי נעימות. 2) העברת מידע פרטי- 2 גישות: א) כל מידע פרטי שהוא. ב) העברת מידע הכרוכה בהפרת אמון (גילוי מידע שנאמר בסוד). 2. אבק לשון הרע- א) גינוי ללא פירוט. ב) דברי שבח מופלג שמרים להנחתה- מוביל למיתון שבחים, וכן דברי שבח בפני שונאים. ג) דברי שבח המובילים להפסד ולניצול. ד) לשון הרע למראית עין- למרות שיש היתר למפרסם הוא מדבר כאילו אין לו וחוטא בלה"ש.

אחד מהאיסורים של לשון הרע הוא דביר גנאי שיש בהם אמת ולכן ניתן לתבוע.

אולם ניתן להתיר את התביעה ע"י שלושת ההיתרים.

היתר תועלת:

מקרים בהם תהא תועלת:

1. למנוע מאדם לגזול (לדוג' עדות שקר) או להזיק (מחלקות או סכסוך). 2. מניעת התקשרות עם אדם רע (שותפות, נישואים וכו') 3. לשם החזרה למוטב 4. לשם תיקון נזק (דיווח למשטרה לדוג') 5. לשם תיקון נפשי 6. הוקעת מעשה של אדם לשם הרתעתו- רק אם מודע לחטא וממשיך לחטא. בעבר פרסום פסק הדין כעונש בביה"ד. קיימת מחלוקת האם תועלת יכול להיות תועלת לימודית כללית- מחד גיסא, יש דעה לפיה רק מניעת נזק והצלה (מקרים לעיל לפי ח"ח) תהיה תועלת. מאידך גיסא, יש דעה לפיה כל עוד הפרסום נעשה לתכלית תהיה תועלת שכן באנו לעולם כדי ללמוד וללמד.

ישנם 7 קריטריונים לקיום ההיתר: עקרון הדיוק והאמת: 1. יש לוודא שהפרסום הוא אמת. 2. יש לוודא שהפרשנות של הפרסום היא נכונה ולא מדובר בפרשנות שגויה. 3. יש לדייק בפרטים ולא להוסיף או לשנות דבר. עקרון טוהר הכוונה: טוהר המניע- המניע העיקרי צריך להיות התועלת לעיל, ואילו התועלת היא תופעת לוואי לא יתקיים התנאי. עקרון המידתיות: 1. יש לתת הזדמנות לתיקון ולפנות למפרסם באופן אישי. לא תמיד יהיה אפשרי (לדוג' אם מגיע לפגוע במישהו). 2. יש לבחון האם קיימים אמצעים יותר מידתיים לפרסום- פורום פחות גדול. 3. מידתיות הנזק- אין לפרסם בפני אדם שיכול לגדול לנזק גדול יותר מהסביר (אדם עצבני או אלים וכו').

אחד מהקריטריונים לקיום ההיתר הוא אמת ודיוק בפרטים ואף יתרה מכך, יש לוודא שמדובר בפרשנות נכונה של הדברים ולהביא אותם כדיוקם.

ולכן אין זה מדויק לומר כי לא אומצה רוחו. בנוסף, נאמר כי התביעה נדחת כאשר יש תועלת מסוימת ולכן כל עוד המפרסם עומד בקריטריונים עשויה לעמוד לו הגנה והתביעה תידחה. הח"ח מונה את הקריטריונים לסוגי תועלת ולכן ניתן לומר כי אכן אמצה רוחו. אולם כאמור מטרתו שיקולי מוסר ולא ענישה.

היתר הסכמה מראש

לפי הח"ח יש ללשון הרע 2 ראשי נזק - 1. הנזק 2. המידה הרעה שבגיננו. מכאן מסקנתו כי כשאין נזק ואין מידה רעה- יש תכלית ותועלת ולכן מותר. כשאין מידה רעה ויש נזק אך הוא נסלח- קיימת מחלוקת: דעה אחת- מחילה מהווה הסכמה מראש ולכן מותר. דעה אחרת- אין הסכמה המראש על נזק ולכן אסור.

היתר בפני שלושה לפי הרמב"ם-

פרסום שנאמר בפני שלושה חזקה שנאמר בפני כל. הח"ח מוסיף קריטריונים לשם קיום ההיתר: 1) מדובר בחזקה הניתנת לסטירה, יש לבחון לפי נסיבות. 2) הפרסום צריך להיעשר בדרך אגב בלבד ולא באופן מכוון. 3) דיוק- יש להביא את הדברים במדויק כפי שהם. 4) אין להוסיף לשון הרע מלבד האמור.

